

EELHINNANG

Kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse eelhindang on antud lähtudes keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“:

1. Kavandatav tegevus

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on endise Tammneeme sadama (edaspidi *sadam*) taastamine, et anda see külahava kasutusse. Sadama taastamisel on kavandatud akvatooriumi ja faarvaatri süvendamine ning kaide ja muulide ehitamine, mille käigus toimub veekogusse tahkete ainete (killustik, raudbetoonelemendid, paekivitäide ja graniitkivi) uputamine. Vastavalt veeseadusele on nimetatud tegevuste puhul tegemist vee erikasutusega.

Sadamasse rajatavate betoonkaide ja maakivist kaitsemuulidega piiratud sadamabasseini maksimaalseks pikkuseks on kavandatud 74,3 m ja maksimaalseks laiuks 47,3 m. Moodustuva akvatooriumi suurus on 2690 m². Muulide pikkus 173 m (põhjamuul – 115 m, lõunamuul - 58m). Sadamasse on ette nähtud 36 kohta. Faarvaater süvendatakse kuni 1,5 isobaarini orienteeruvas mahus 2710 m³. Sadamabassein süvendatakse samuti kuni 1,5 isobaarini orienteeruvas mahus 2620 m³, kokku on planeeritav süvenduse maht 5330 m³. Kaide ja muulide maht kokku on 4660 m³. Süvendatud pinnas võetakse kasutusele maismaal.

Vee erikasutusega seotud töödel kasutatakse ekskavaatorit ja ujuvsüvendajat. Tehnika valik on parim sadamates oleva pinnase (savi, muda ja kivist) eemaldamiseks.

Sadama ehitamise käigus tekivad jäätmed süvendamisel ja erinevate rajatiste ehitamisel (ehitusmaterjalid, nende pakendid, teiseldatav pinnas). Süvendatud pinnas on kavas kasutusele võtta maismaal. Muude jäätmete puhul toimub nende kogumine konteineritesse, hoiustamine omal krundil ja regulaarne äravedu. Kavandatav tegevus ei oma jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale, kui järgitakse jäätmeseaduses kehtestatud nõudeid. Jäätmeid rajatavate ehitiste konstruktsioonides ei kasutata ning veekogusse muudel eesmärkidel ei paigutata.

Vee erikasutuse käigus toimuvad tööd ei põhjusta olulisi muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas. Vähene mõju ümbritsevale keskkonnale võib avalduda eelkõige seoses sadama ehitamisel kasutatava tehnikaga, kuid seda mõju ei saa pidada oluliseks.

Vee erikasutuse käigus tekib müra seoses süvendamise ning kaide ja muulide ehitamisel kasutatavate erinevate mehhanismide (ekskavaator, veoautod, ujuvsüvendaja jne) tööga, kuid mitte norme ületaval tasemel.

Vee erikasutuse käigus ei teki vibratsiooni, mis põhjustaks olulisi muutusi antud piirkonnas. Valguse, soojuste ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbuskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate diiselmootoritega.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole tegevus vastuolus teiste asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega. Sadama ehitamine on seotud teiste Viimsi valla strateegiliste planeerimisdokumentidega. Detailplaneering „Viimsi vallas Tammneeme külas Tammneeme ranna-ala detailplaneering“ on kehtestatud Viimsi Vallavalitsuse 04.04.2008. a korraldusega nr 201 ning selles on ette nähtus ka Tammneeme sadama ehitamine. Detailplaneering vastab ka üldplaneeringu teemaplaneeringule „Miljööväärtuslikud alad ja rohevõrgustik“, kuna planeeritav ala ei paikne ühelgi rohevõrgustiku struktuurielemendi alal ning teemaplaneeringus Mereääre teele näidatud „Ilus teelõik – vaateline tähtsus“ säilitab oma senise otstarbe ja väärtuse. Detailplaneering vastab ka üldplaneeringu teemaplaneeringule „Lapsesõbralik Viimsi“, kus Tammneeme ranna-ala on tähistatud võimaliku spordiväljakute asukohana.

Sadama ehitamise käigus toimuv tegevus (süvendamine, kaadamine) võib tekitada avariisid ja tööõnnetusi. Avariid võivad esineda kõikjal, eriti töötamisel erinevate seadmete ja mehhanismidega, kuid ka kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul pole välistatud õnnetusohu liikluses. Samas ei tohiks kõigi nõuete täitmisel tavapäraselt eelpool kirjeldatud tegevusi juhtuda ning tegemist on vaid hädaolukordadega. Avariide vältimiseks tuleb pidevalt ja korrektselt täita kõiki antud töödega seotud eeskirju ja ohutusnõudeid. Seejuures on eriti tähtis süvendaja meeskonna väljaõpe ja pidev treenitus käitumiseks avariijuhtumite korral.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Planeeritav ala asub Harjumaal Viimsi poolsaare idarannikul ja hõlmab 4913 m² suurust Mereäärsel tee 11 kinnistut (katastritunnusega 89001:001:0881) Tammneeme ranna-ala ja sellega piirnevat mere-ala, mis sisaldab sadama kaide ala ja sadama akvatooriumi ala. Teepoolne osa alast on puudega kaetud nõlv - põhiliselt lepad. Mere poole jääb rohumaa, millel kasvavad kohati üksikud puud ja mis lõpeb vee-äärsel liivase kaldaribaga. Tehnovõrkudest paikneb Mereääre tee ääres sidekaabel ja veetrass.

Muuga laht ehk Randvere laht on Läänemere laht Eesti põhjarannikul Viimsi poolsaare ja Kallavere klindipoolsaare vahel. Laht moodustab Ihasalu lahe edelasopi ning on osa Soome lahest. Kavandatav sadam asub Muuga lahe lääneosas. Muuga lahe läänerannik on madal ja metsane, üksikute madalate murrutusastangutega, rannamadala on kivine, 5 m samasügavusjoon kulgeb 900–1100 m kaugusel rannajoonest. Põhjasetteist on valdavad liiv ja möll, ranna ääres on rohkesti rahne, kruusa ja veeriseid.

Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid on järgmised:

X	Y
1) 6599399,603,	550554,530
2) 6599448,588,	550603,522
3) 6599418,267,	550656,130
4) 6599422,339,	550889,795
5) 6599388,930,	550649,446
6) 6599350,893,	550597,037

Sadama juurdepääsutee on planeeritud Mereääre teelt. 7 m laiune tee viib manööverdusplatsile, kust lastakse paadid vastava slipi abil vette. Manööverdusplatsi minimaalne mõõt on 15 m. Sõiduautode parkimiseks (9 kohta) on ette nähtud Mereääre tee tasandil olemasoleva platsi laiendus sissesõiduga Mereääre teelt. Parkla on ette nähtud avalikuks kasutuseks. Mereääre tee teemaa-ala laiuseks on 15 m.

Kavandatavas sadamas ja selle võimalikus mõjupiirkonnas ei asu Natura 2000 võrgustiku ala, kaitseala, hoiuala ega kaitstava looduse üksikobjekt. Maa-ameti kaardirakenduse kohaselt ei jää sadamasse ja selle lähiümbrusesse kultuurimälestisi.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Sadama ehitamisel on potentsiaalseks mõjufaktoriks akvatooriumi süvendamine mahus kuni 5330 m³ ning kaide ja muulide ehitamisega seotud tahkete ainete uputamine mahus kuni 4660 m³. Kuna süvendatud pinnas võetakse kasutusele maismaal jääb ära kaadamisega seotud veekeskkonna mõjutamine. Vee erikasutusloa taotluse kohaselt on süvendatava pinnase näol tegemist savi, muda ja kivirahnudega. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole läheduses toimunud olulisi reostusi, mistõttu pole süvendatava pinnase saastetunnused eeldatavalt olulised või puuduvad.

Sadama süvendamise negatiivne mõju seisneb eelkõige vahetult süvendamise ajal vette paisatavates peentes setetes ning heljumi tekkes. Heljumi settimiskiirus vaiksete ilmadega oleneb peaaesjalikult süvendatavate setete lõimimisest. Suurema fraktsiooniga osakesed settivad kiiremini, väiksemad aeglasemini. Antud juhul on süvendatavas pinnases muda ja savi osakaal suur, seega on olemas ka potentsiaalne võimalus suuremaks heljumi tekkeks ja levikuks Muuga lahe piirkonnas.

Muuga lahe kalastiku seiret on teostatud süstemaatiliselt ja järjepidevalt juba alates 1994. aastast. Seirepüükides esineb keskmiselt 15 kalaliiki. Muuga lahe peamisteks merekaladeks on räim, kilu, lest, meritint ja ogalik. Vähemarvukalt on esindatud tursk, tuulehaug, kammeljäs, emakala, merivarplane, meripühvel jt. Mageveekaladest on Muuga lahe saakides enam ahvenat ja karplasi (särg, nurg, viidikas). Kõik need liigid koevad kevadel, ajavahemikus aprillist juunini. Siirdekaladest saadakse enam lõhilasi (lõhi ja meriforell), kes koevad sügisel Tallinna lahte suubuvvas Pirita jões ja Ihasalu lahte suubuvvas Jägala jões, kuid nende arvukus ei ole kõrge. Tulenevalt eeltoodust ei ole lubatud veesiseseid töid sadama piirkonnas teha kalade aktiivsel kudeperioodil 01.04 - 30.06.

Süvendamise ja tahkete ainete uputamise seoses kaasneb tavaliselt otsene põhjataimestiku füüsiline hävitamine, juhul kui süvendataval alal on põhjataimestik. Sadama akvatooriumis ja süvendataval alal, põhjataimestiku otsesed mõõtmisandmed puuduvad, kuid üldiselt on piirkonna põhjataimestik varieeruv. Süvendataval alal meres olulisi taimestiku elupaiku pole inventeeritud. Arvestades rajatava sadama mastaape (akvatooriumi pindala 2690 m²) võrrelduna Muuga lahe mastaabiga võib väita, et mõju põhjataimestiku kooslustele on lokaalne ning lühiajaline. Üldjuhul taastub taimestik süvendatavate alade piirkonnas 2-3 aasta jooksul.

Muuga lahe piirkonda asustab liikide koosseisult, arvukuse ja biomassi tasemelt põhjaloomastik, mis on iseloomulik inimtegevusest mõõdukalt mõjustatud merealadele. Põhjaloomastiku liigilises ja kvantitatiivses koosseisus puuduvad kõrvalekalded, mis on omased inimtegevusest tugevalt mõjustatud merealadele. Veekogu põhjaloomastiku kahjustused võivad olla suurimad vahetult kavandatavate tööde piirkonnas. Süvendus- ja täitetööde alal põhjaelustik reeglina hävib. Vette paisatud heljumi mõju loomastikule avaldub tõenäoliselt järgneva 2-3 aasta jooksul, kuid arvestades tööde mastaape ei ole see mõju oluline.

Kavandatavaid töid on võimalik teha ujuvsüvendaja või ekskavaatori abil. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole sadamate süvendamisel nimetatud tehnikaga tekkinud olukordi, mis võiksid kahjustada keskkonda. Mehaanilised kahjustused merepõhjakooslustele ja ka merepõhjale ei sõltu süvendaja tüübist.

Sadama süvendamine ja tahkete ainete uputamine taotluses toodud mahus ei mõjuta oluliselt rannikumeres väljakujunenud ja valitsevaid looduslikke tingimusi ega rannalähedasel alal hüdrodünaamilist režiimi, mis võiks põhjustada merepõhjal olulisi muutusi.

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul (ca 3-4 kuud), mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning

lühiajaline. Arvestades tööde mahtu, ning lokaalset mõju, lisaks ka vee erikasutusloas kehtestatavaid piiranguid seoses kalade kudeajaga puudub vajadus vee erikasutuse järgse seire teostamiseks.

Lähiümbruskonnas võimalikku koosmõju avaldavaid planeeringuid teadaolevalt ei ole. Seega ei ole oodata kavandatava tegevusega seonduvat mõjude kumuleerumist ega koosmõjude esinemist, mis tooks kaasa negatiivse keskkonnamõju piirkonna keskkonnataluvust ületaval määral.

4. Eelhindangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, kuna:

- kavandatav tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku ala;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju veekeskkonnale sh merepõhja elustikule ja kalastikule, kui vee erikasutusega seotud töid ei tehta kalade kudeajal 01. aprillist – 30. juunini;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületata piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;
- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.